

(इंग्रजीत टंकलिखित न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

[१९९७] १ एस.सी.आर.१०१९

दी अकाउंटंट जनरल, आंध्र प्रदेश आणि आणखी एक
- वि.-

मो. अब्दुल रहमान खान

६ फेब्रुवारी, १९९७

[न्या. के. रामास्वामी आणि न्या. एस. साधिर अहमद]

सेवा कायदा:

केंद्रीय नागरी सेवा (भाग ब राज्य बदली कर्मचारी) नियम, 1953/ मूलभूत
नियम.

नियम 9(4)/56 (ब)(ii), 56(क) - सेवानिवृत्ती - भारतीय संघराज्यात
विलीन झालेल्या निजाम राज्याचा माजी कर्मचारी - दुरुस्ती नियमांच्या आधी प्रांतीय
सेवेत धारणाधिकार - त्यामुळे एफ.आर. 56 (सी) द्वारे शासित आणि कर्मचारी 60
वर्षे पूर्ण होईपर्यंत कायम ठेवला जाऊ शकतो.

दिवाणी अपील अधिकारिता : 1981 चा दिवाणी अपील क्रमांक 698.

1978 च्या डब्ल्यू.ए. क्रमांक 397 मधील आंध्र प्रदेश उच्च न्यायालयाच्या
दिनांक 15.11.78 च्या न्यायनिर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यांसाठी सी.एस.एस.राव, हेमंत शर्मा आणि के.एस.गुरुमूर्ती.

न्यायालयाचा पुढील आदेश देण्यात आला:

15 नोव्हेंबर 1978 रोजी केलेल्या रिट अपील क्र. 397/78 मधील आंध्र प्रदेश उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाच्या निर्णयावरून विशेष परवानगीद्वारे हे अपील उद्भवते. उत्तरवादीची 10 मार्च 1938 रोजी पूर्वीच्या निजाम राज्यात (भाग ब राज्य) लोअर डिव्हिजन क्लर्क म्हणून नियुक्ती करण्यात आली. त्यांची जन्मतारीख 6.3.1919 आहे. भाग ब राज्याच्या स्थापनेनंतर, महालेखापाल कार्यालयात अप्पर डिव्हिजन क्लर्क म्हणून त्यांना कायम करण्यात आले. 1 एप्रिल 1950 रोजी त्यांची कायमस्वरूपी नियुक्ती करण्यात आली, कारण तोपर्यंत ते 7 मार्च 1939 पासून हैदराबादच्या महालेखापाल कार्यालयात कार्यरत होते. प्रश्न असा उद्भवतो: 58 वर्षे पूर्ण झाल्यावर त्याला सेवानिवृत्त होणे आवश्यक का? उत्तरवादींनी असा युक्तिवाद केला की भारत सरकारच्या सेवेत समाविष्ट असलेल्या भाग ब राज्याचा पूर्वीचा कर्मचारी असल्याने, तो हा मूलभूत नियम 56 (सी) द्वारे शासित आहे आणि मूलभूत नियम 56 चा खंड (ए) त्याला लागू होत नाही आणि म्हणूनच, तो 60 वर्षे वयाच्या सेवानिवृत्तीपर्यंत सेवेत राहण्यास पात्र आहे. हा युक्तिवाद विद्वान एकल न्यायाधीशांना बरोबर वाटले आणि खंडपीठाने त्याला कायम ठेवले. अशा प्रकारे, विशेष पर्वागीद्वारे हे अपील.

जुलै 1965 मध्ये सुधारित केलेले मूलभूत नियम 56 खालीलप्रमाणे आहेत:

" एफ. आर. 56 मध्ये जुलै 1965 मध्ये सुधारणा करण्यात आली.

दुरुस्तीनंतर त्याचा संबंधित भाग खालीलप्रमाणे आहे:

(अ) या नियमात अन्यथा तरतूद केल्याखेरीज, प्रत्येक सरकारी कर्मचारी वयाच्या 58 व्या वर्षी निवृत्त होईल.

(ब).....

(क) एक प्रशासी सरकारी कर्मचारी ज्याने 31.3.1938 रोजी किंवा त्यापूर्वी सरकारी सेवेत प्रवेश केला आणि त्या तारखेला धारण केला, (i) धारणाधिकार किंवा कायमस्वरूपी पदावरील निलंबित धारणाधिकार किंवा, (ii) नियम 14 च्या खंड (ड) अन्वये तात्पुरत्या मूळ क्षमतेचे

कायमस्वरूपी पद आणि त्या पदावर त्याची पुष्टी होईपर्यंत तो कोणत्याही अडथळ्याशिवाय कायम राहिला, तर तो वयाच्या 60 व्या वर्षापर्यंत सेवेत राहील.

टीप: या कलमाच्या उद्देशाने, 'सरकारी सेवा' या शब्दप्रयोगामध्ये पूर्वीच्या प्रांतीय सरकारमध्ये केलेल्या सेवेचा समावेश आहे.

(सीसी).....”

अपीलकर्त्यांनी अशी भूमिका घेतली आहे की नियमांच्या नियम 9 (4) च्या अंमलबजावणीद्वारे सी. सी. एस. (भाग ब राज्य बदली कर्मचारी) नियम, 1953 च्या 1 एप्रिल 1950 रोजी अंमलात आलेल्या नियम 1(ii) च्या आधारे, वय निश्चित झाल्यावर, एक प्रशासी सेवक मूलभूत नियम 56 (ब)(ii) अंतर्गत जे जुलै 1965 मध्ये दुरुस्तीपूर्वी होता त्यानुसार सेवानिवृत्त होणार होता आणि परिणामी, उत्तरवादीला त्याच्या वयाच्या 58 व्या वर्षी सेवानिवृत्त होणे आवश्यक होते. त्यानुसार, 27 नोव्हेंबर 1976 रोजी लिहिलेल्या पत्रात त्यांना कळवण्यात आले होते की ते 58 वर्षे पूर्ण झाल्यावर 31 मार्च 1977 रोजी निवृत्त होणार आहेत. मूलभूत नियम 56 च्या खंड (सी) प्रमाणे अपीलकर्त्यांनी घेतलेली भूमिका योग्य नाही. भाग ब राज्यातील पूर्वीच्या सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या संबंधात एक विशेष तरतूद आहे, ज्याला भाग ब राज्य भारतीय संघराज्यात विलीन झाल्यानंतर कायमस्वरूपी करण्यात आले होते. निजाम राज्य हे भाग ब राज्य होते आणि ते भारतीय संघराज्यात विलीन झाले आणि राज्य पुनर्रचना कायदा, 1956 अंतर्गत ते आंध्र प्रदेश राज्याचा अविभाज्य भाग बनले. मूलभूत नियम 56 च्या नोंदीत स्पष्टपणे नमूद केले आहे की या खंडाच्या उद्देशाने, 'सरकारी सेवेमध्ये' पूर्वीच्या प्रांतीय सरकारमध्ये केलेल्या सेवेचा समावेश आहे. 10 मार्च 1938 रोजी कायमस्वरूपी एल.डी.सी. म्हणून उत्तरवादीची नियुक्ती करण्यात आली होती आणि 1 एप्रिल 1950 रोजी केंद्र सरकारमध्ये कायमस्वरूपी आधारावर यू.डी.सी. म्हणून विलीन होईपर्यंत तो सेवेत राहिला हे मान्य केलेली बाब लक्षात घेता,

सुधारणा नियम, 1965 लागू झाल्याच्या पूर्वी म्हणजे 31 मार्च 1938 पूर्वी, त्यांनी प्रांतीय सेवेतील धारणाधिकारासह कायमस्वरूपी आपले पद धारण केले. परिणामी, तो मूलभूत नियम 56 च्या खंड (सी) द्वारे शासित आहे. त्यानुसार, वयाची 60 वर्षे पूर्ण झाल्यावरच त्याला सेवानिवृत्त होणे आवश्यक आहे. त्यामुळे, उच्च न्यायालयाने, उत्तरवादीला 60 वर्षांचा होईपर्यंत सेवेत ठेवण्याचे निर्देश देणे योग्य होते. आतापर्यंत त्यांनी सेवानिवृत्ती पूर्ण केली होती. त्यात कोणत्याही हस्तक्षेपाची गरज नाही.

त्यानुसार अपील फेटाळण्यात येते. खर्च नाही.

जी. एन.

अपील फेटाळण्यात आली.

अस्वीकरण

"या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याचा / तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरिता वापर करता येणार नाही. तसेच, इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरीता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबाजवणीकरीता वैध मानला जाईल."
